

POSTANOWIENIE

17 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

na posiedzeniu niejawnym 17 kwietnia 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa A.W.

przeciwko A.G.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,

na skutek skargi kasacyjnej A.G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z 25 października 2023 r., II Ca 1047/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. obciąża kosztami postępowania kasacyjnego pozwanego, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w

zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwany A.G. powołał się na istotne zagadnienie prawne cyt.: „(...) polegające na tym, czy czynność prawną zawierająca w swojej konstrukcji umowę darowizny jako element jej wynagrodzenia w kontekście art. 888 § 1 k.c. w związku z art. 527 i dalszych k.c. należy do umowy mieszanej, a jeśli tak to jak należy ją interpretować.”. Wskazał również na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wynikającą z tego, że w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie można odnaleźć żadnych przemyśleń dotyczących umowy mieszanej, a Sąd Rejonowy, orzekając w pierwszej instancji, dokonał subsumpcji „bardziej wnikliwie”.

Powołanie się na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on precedensowy (nowy) charakter lub znaczenie dla rozwoju prawa. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych przepisów prawa i zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą; konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14).

Powołana w skardze wątpliwość, pomijając niejasny sposób jej wyartykułowania, nie odpowiadała wskazanym wymaganiom.

Sposób rozumienia nieodpłatnego charakteru przysporzenia w kontekście art. 527 § 3 k.c., na którym to przepisie Sąd Okręgowy oparł zaskarżony wyrok, była już przedmiotem rozważań orzecznictwa, w którym wskazano w szczególności, że interpretacja tego unormowania musi uwzględniać ochronny dla wierzyciela cel regulacji łagodzącej przesłanki skuteczności skargi pauliańskiej. W

konsekwencji, o ekwiwalentności korzyści nie może decydować w tym przypadku subiektywna ocena stron czynności prawnej, lecz obiektywna, rzeczywista wartość świadczeń. Odpłatne uzyskanie korzyści ma zatem miejsce wtedy, gdy dłużnikowi przypada co do zasady pełny ekwiwalent korzyści majątkowej uzyskanej przez osobę trzecią (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2020 r., IV CSK 529/18 i powołane tam wcześniejsze orzecznictwo). W tym aspekcie poruszony przez pozwanego problem nie miał zatem waloru nowości, a motywy wniosku nie ujawniały potrzeby dalszych wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym zakresie, z uwzględnieniem publicznoprawnych, ponadindywidualnych zadań skargi kasacyjnej.

Niezależnie od tego, uzasadnienie wniosku wskazywało jasno, że powołana w skardze wątpliwość nie dotyczyła abstrakcyjnego zagadnienia, jakim mógłby być sposób traktowania w kontekście przesłanek skuteczności skargi pauliańskiej umów niosących w sobie częściowy element odpłatności (*negotium mixtum per donatione*). Pozwany zmierzał natomiast do poddania kontroli Sądu Najwyższego prawidłowości stanowiska Sądu Okręgowego kwalifikującego jako darowiznę, a zatem czynność dokonaną pod tytułem darmym, konkretną – sporną – umowę zawartą między pozwanym i jego małżonką a dłużnikiem, co kolidowało z konstrukcją przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Założeniem tej przyczyny jest bowiem abstrakcyjny i wykraczający poza granice konkretnej sprawy charakter problemu prawnego przedstawionego do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu. Tylko pod tym warunkiem postępowanie kasacyjne może właściwie realizować swoją publicznoprawną, ponadindywidualną funkcję, nie przekształcając się w kolejną odsłonę sporu co do faktów i prawa.

Z rozważań wniosku nie wynikało również, aby skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona, co wymaga wykazania – przez przytoczenie zwartych, jurydycznych argumentów – że zaskarżone orzeczenie jest wadliwe w sposób elementarny i widoczny już na pierwszy rzut oka (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156 i z dnia 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18). Wniosek ujawniał ponadto w tej materii argumentacyjną sprzeczność, jasne jest bowiem, że albo w sprawie występuje

zagadnienie prawne, a więc kwestia trudna, dotychczas nierozstrzygnięta i wymagająca pogłębionej analizy, albo też skarga jest zasadna w sposób oczywisty, co zakłada niewystępowanie w sprawie żadnych zagadnień prawnych, poważnych wątpliwości interpretacyjnych lub rozbieżności w orzecznictwie (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2011 r., II UK 24/11, z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, i z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2, art. 98 § 1-1¹, art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[SOP]